

До питання про проблеми вирішення трудових спорів в Україні

Серед причин, які на нашу думку стають на заваді нормальному розвитку трудових відносин та ефективно розв'язувати трудові спори слід назвати:

1. Неприспосованість передбаченої в існуючих нормативних актах системи вирішення трудових спорів до реалій та потреб сучасної України:

- діючий КЗпП України, створений у 1971 році, концептуально не відповідає існуючим потребам. Зазначений нормативний акт створювався для соціалістичної суспільної формації та навіть із урахуванням змін та доповнень, нездатний врегулювати у достатній мірі трудові відносини за ринкових умов;

- наявні індивідуальний та колективний порядки вирішення трудових спорів створювались у різні історичні періоди формування правової системи України і тому не взаємопов'язані спільною цілісною ідеологією захисту трудових прав працівників;

- загальновизнаний порядок досудового та судового вирішення трудових спорів не набув в Україні чіткої інституалізації;

2. Особливості стану громадянського суспільства в Україні:

- синдром «пострадянської країни» є стримуючим фактором у розбудові правової активності населення України при захисті трудових прав. На жаль, існує думка, що звернення до відповідних органів не принесе бажаного результату, а навпаки, може погіршити існуючу ситуацію;

- наявний «правовий нігілізм» населення;

- низький рівень соціального партнерства в масштабах України та розуміння значення його ролі у формуванні трудових відносин;

- переважно декларативний характер колективно-договірного врегулювання трудових відносин.

3. Відсутність в Україні спеціалізованої трудової юстиції:

- розгляд індивідуальних трудових спорів судами загальної юрисдикції та адміністративними окружними судами свідчать про відсутність цілісної системи компетентних спеціалізованих трудових судів в Україні;

- відсутність можливості розгляду колективних трудових спорів в судах;

4. Проблеми при вирішенні індивідуальних трудових спорів:

- відсутність розгалуженої реально діючої на кожному підприємстві, установі, організації системи вирішення індивідуальних трудових спорів комісіями з трудових спорів (КТС). У більшості випадках створені КТС носять «номінальний», інертний характер;

- відсутність нормативних регламентів діяльності КТС;

- відсутність обов'язкової реєстрації та достатньої статистичної інформації про індивідуальні трудові спори;

- невикористання потенціалу НСПП як можливого консультативного та організаційного органу при вирішенні індивідуальних трудових спорів;

5. Проблеми при вирішенні колективних трудових спорів:

- відсутність окремого закону щодо визначення статусу та значення НСПП з питань вирішення трудових спорів в Україні;

- удосконалення порядку відбору та організації професійного навчання медіаторів;

- недосконалий механізм виконання прийнятих рішень примирними органами при вирішенні колективних трудових спорів (конфліктів);

- недостатнє державне фінансування процесу вирішення трудових спорів (конфліктів). Низький рівень оплати праці трудових арбітрів, експертів, медіаторів тощо;

- необхідність деталізації норм законодавства з питань видів а також організації та проведення *страйків*. Аналіз ситуації навколо вирішення трудових спорів обґрунтовує необхідність реформування порядку вирішення трудових спорів та спонукає до вироблення нових принципових підходів до даного інституту трудового права.